इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ६३५/वे६०[३१९]

ग्रंथ नाम गीता-राम.

विषय म० वेदांत.

"A joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai"

(1) श्री गणेशाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री गुरवे नमः ॥
श्री काशी विश्वेश्वराय नमः ॥ श्री सीतारामचंद्राभ्यां न
मः ॥ लक्ष्मीवराय नमः धिरं त्रिदिगंबरेभ्यो जनार्दनाय
सततं प्रणतोस्मि भक्त्या ॥ नाथाय आर्यगुरु ठाकुर पू
जकाय नारायणाय च मुद्रागिरा रसां नमामि ॥१॥ ॐ
नमोजी रामा ॥ त्रियस्वरूपा निष्का ॥ सच्चिदानंदा विश्रा
मा ॥ योगीरमती ज्येठाई ॥२॥ तुला चक्षण तीगणपती ॥
अर्थस्फुरण विलासिबुध्दि प्रति ॥ तु ज्ञाप्रसादें साधक मति
साधी सत्यस्वरूपासि ॥२॥ नमो श्रीदेवी वागेश्वरी ॥ ब्र

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(1A)

त्म विद्येनें मांनस भरिं ॥ सकळ ज्ञानियांचा अंतरीं ॥
अर्थ यथार्थ मानेल ॥ ३ ॥ आतां नमो स्वामी श्रीगुरु ॥
ज्याचे प्रसादें तरलों भवसागरु ॥ त्याचे चरण ह्रदईं
धरुं ॥ अहर्निशि निजभावें ॥ ४ ॥ त्याच्या प्रसादें करुं
न ॥ करीन श्रीरामगीता व्याख्यान ॥ रामें बोधिला सु
मित्रानंदन ॥ तिचो अर्थ वर्णावा ॥ ५ ॥ ऐसें मनीं स्फुरलें
॥ परंतु संस्कृत नाहिं जाणितलें ॥ जैसें दरिद्रियानें म
नीं धरिलें ॥ अन्नछत्र घालावया ॥ ६ ॥ तैसेंच हें हि येथ
थें जालें ॥ ऐसें समजतां कां आरंभिलें ॥ त्याचें कारण ऽऽ

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(२)

रा०गी० आतां बोलिलें ॥ तें परिसिजे पंडितजनिं ॥ ७ ॥ रंकें छत्राचा सं
२ कल्प केला ॥ तों ईश्वरें त्यातें परिस दिधला ॥ मग त्याचा म
नोरथ सिध्धि सगेला ॥ तसेंच येथें जालें असे ॥ ८ ॥ न पढ
तां मनीं धरिलें ॥ तेथें श्रीगुरुनें आज्ञापिलें ॥ तुझ्या वद
नीं मीच बोलें ॥ चिंता किमपि न करावी ॥ ९ ॥ ऐसी आज्ञा
होतां जाण ॥ आरंभिलें गीतार्थ व्याख्यान ॥ उत्तरकांडिं म
हादेवें आपण ॥ सांगीतलें उमेप्रति ॥ १० ॥ त्या सदाशिवातें
करोनि नमन ॥ सवेंच वंदिले उमेचें चरण ॥ सीतारामचंद्रा
ते हृदइं स्मरोन ॥ प्राकृत कीर्तन आरंभिलें ॥ ११ ॥ परिसा समू

२

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2A)

धूंजना तेसंमत ॥ अर्थ पाहाता रसभरित ॥ मुमुक्षू तेत्व रि
त ॥ बोध दृढ होतसे ॥१२॥

सीतापरित्यागा नंतर

जगाचिजे मंगलें

ततोजगन्मंगलं संगंमना विधाय रामायणकीर्तिमुत्तमां
चचार पूर्वोचरितं रघूत्तमो राजर्षिवर्येरभिसेवितं यथा ॥ १
श्रीमहादेव म्हणती पार्वतीसी ॥ रामायणकीर्ति ॥ जगाचिजे

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan

(3)

रा० गी० कल्याणकारक मंगलासि ॥ मंगल मंगलात्मनां ॥ त्या सर्वांतें मं
गल करणार एशि ॥ रामायण कीर्ति हे ॥ १२ ॥ विधाय श्रेष्ठ ऐ
शीजे कीर्ति तीतें ॥ तैसा आचार करोनि भगवंतें ॥ सर्व लोकां
चा दुःख निवारणातें ॥ ऐसे दाखविले आचरोनि ॥ १३ ॥ भक्त कें
वारि भगवान भक्तां चिंदुःखें सोशीआपण ॥ प्रणतां त्रिसर्व
दादे कल्याण ॥ एसा श्रीरामदयाकु ॥ १४ ॥ अंबरीषाचे गंर्भ
वास साहिले ॥ आरंभ गरूतां श्या दिजे बोलिले ॥ त्यांचि कं
में घेऊन मुक्त केले ॥ ऐसें किती काय सांगावें ॥ १५ ॥ ऐत्रिक
रोनि यांकीर्ति ॥ दाखविता जालां सीतापति ॥ ततः सीतापरि

(3A)

त्यागानंतरें रघुपति ।। काय करिता जाहाला ।। ३६ ।। राजर्षिव
र्यैः । अभिसेवितं यथा ।। मार्ग राजर्षी थोर थोर ।। हरिश्चंद्रा
दीक महाविर ।। इक्ष्वाकु प्रभृतीचा आचार ।। कल्याणकारक
सर्वांतें ।। ३७ ।। त्याप्रकारें श्रीराम आपण ।। क्रिया संपुर्ण आ
चरोन ।। लोकसंग्रहार्थ बुधिमान ।। कल्याणकारि सर्वो
त्मा ।। ३८ ।। अवतरणिका राजनिती चा प्रकार ।। दाखविता
जाला सर्वेश्वर ।। उत्तर श्लोकिं चा विचार ।। सांगत से श्रोत
या ।। ३९ ।।

सुमित्रापुत्रें जो तेणें ... विचारिलें ... सांगता जाला ... प्राचीन ...

सौमित्रिणा पृष्ठ उदारबुधिं नो रामः कथाः प्राह पुरातनीः शुभ

२ ३ १ ४ ७ ८ ५

८

भा:

(५)

रा०गी०
४

राज्ञोजो त्यास प्रमादेंकरून नृगानमोरुसा शापाकरूनीव ब्राह्मणाचा सरडयोनीप्रति अनंतर आगताजा राम

राज्ञः प्रमत्तस्य नृगस्य शापतो द्विजस्य तिर्यत्क्व मथाह राघवः २
१३ ११ १२ १५ १४ १६ ९ १६ १०

संसार सर्वकालाग्रस्त जाणोन उदारबुध्धिनां। सौमित्रिणा। पृष्टः॥ बुध्धिमंत तो लक्ष्मण॥ तेणें पुशिलें असतां जाण रामः। आह। रामत्या शिं बोलति॥ २० ॥ पुरातनी। कथा शुभाः नीतियुक्त पूर्वीचा कथा॥ राजांचि चरित्रें तत्वता॥ धर्माधंर्म निर्णयरुपता॥ पुण्यकारक प्रसिध्धज्या॥ २१ ॥ अथ। राज्ञः। नृगस्य प्रमत्तस्य। त्यानंतरें श्रीराघव॥ नृगराज्याचा इति

४

(5A) ५

हांसअपुर्वं।।प्रमादि राजा त्याचें सर्व।।इहपर हानी होतसे
।।२२।।द्विजस्य।शापतः।तिर्यक्त्वं।आह।शापास्तव ब्राह्म
णांचा।।सरड योनि पावला साचा।।म्हणोन लक्षुमणा राज्या.
चा।।प्रमाद चित्तिं न धरावा।।२३।।अयं भावः।ज्यासि राज्य
प्राप्त जालें।।तेणें सावधपणें द्विजे राहिलें।।सकळ लोक धर्मिं
वर्तविले।।तरिच कल्याण पावतो।।२४।।आपण धर्मरूप रा
हावें।।लोकासि मार्गि वर्तवावे।।वेद आज्ञेने राहाटावें।।सर्व क्रिया
धर्मरूप।।२५।।ऐसा कोणि वर्तेल।।तयासि स्वर्ग मोक्ष होइल।।
ना तरि अंतिं भोगिल।।यमलोकिं रोरवादि।।२६।।म्हणोन लक्ष्म

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

रा०गी० णा सावधान ॥ दृढ धरावें नेमोन मन ॥ मग शुध्ध जालिया
५ पावणे ॥ ज्ञानाधिकार तात्काळिं ॥ २७ ॥ ज्ञान जालिया मो
क्षप्राप्ति ॥ जेथें न से पुनरावृत्ति ॥ कृत कृत्य होवो निपुटै
ति ॥ जन्मांन ये पुरुषतो ॥ २८ ॥ ऐसें सागता रघुनंदनं ॥ सो
मित्रें केलें त्याचें मनन ॥ अवतरणिका ॥ धर्मिं वर्त्तत असता
ज्ञान ॥ होतनां हि प्राप्ति यां ॥ २९ ॥ धर्मिं किती दिवस वर्तावें ॥
किती दिवसा नि ज्ञान पावे ॥ ज्ञान जाल्या वरि राहावें ॥ कोणेप
रि प्राणि यानिं ॥ ३० ॥ इत्यादि त्रिं काम निं धरुन ॥ पुसावया
उद्युक्त लक्ष्मण ॥ तो च अवसर पाहोन पूर्ण ॥ पुसत सेरामाप्रति

(5A)

कदाचिदेकांतमुपस्थितं प्रभुं रामं रमालालितपादपंकजं

सौमित्रिरासादितशुध्धभावनः प्रणम्य भक्त्या विनयान्वितोब्रवीत् २

कदाचित्। एकांतं। उपस्थितं। कोणे येके अवसरि येकांति

असतां रावणारि॥ रमालालि०। ~~ज्या~~ च्याचरणकमलि भ्रम

(८)

रा०गी० सि॥ होवोन लक्ष्मी सेवीतसे॥३२॥ प्रभुः। ज्याच्या सत्ते प्राणाचि
६ गति॥ ज्याच्या सत्ते सूर्यचंद्रादि वर्त्तति॥ भुतें धारण करीक्षि
ति॥ ज्याचे सत्ते करोनियां॥३३॥ ज्यातें भितो सर्वदां काळ। इं
द्रियां ज्याचें निचळ बळ॥ रामं। सोमित्रिः॥ ऐसा सर्वात्मा
त माळ निळ॥ त्यातें सोमित्रि प्रार्थितसे॥३४॥ शुध्धभावनः।
साधन चतुष्टय संपत्ति॥ तयातें अधिकारि बोलति॥ती
चिंन्हे प्राप्त लक्ष्मणाप्रति॥ श्लोकाचे पदिं दाखवित॥३५॥
शुध्धभावनें ऐसें विशेषण॥ विवेकवैराग्य या पदिं जाण
विनयान्वितः। विनयान्वित या पदि पूर्ण॥ समाधिषट्क

६

(6A) १

जाणावें ॥ ३६ ॥ भक्त्या । आसादितां । भक्ति ह्मणजे मुमु
क्षुता ॥ यणें करोनि संपादिता ॥ एसा सौमित्रि तत्वता ॥
अब्रवीत् । बोलता जाला रामाप्रति ॥ ३७ ॥ सौमित्रिरुवाच ॥ ॥

त्वं शुद्धबोधोसि हि सर्वदेहिनामात्मास्यधीशोसि निराकृतिः स्वयं

प्रतीयसे ज्ञानदृशां महामते पादाब्जभृंगाहितसंगसंगिनां

चैतन्यस्वरूप जो तो ... स्वतां

Joint Project of Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

(७)

रा०गी० हे महामते । त्वं । शुध्धबोधोसि । हि । अगा हे महां बुध्धिमंता ॥
७ सर्वज्ञानियां गुरु तूंच समर्था ॥ तुझि निरंतर ज्ञानरुपता ॥
प्रसिध्ध जाणति महाकवि ॥ ३८ ॥ आत्मा । सर्वदेहिनां । आ।
धीशाः । सर्वदेहं धारियांचा आत्मा ॥ अंतर्यामि असशी त्रि
योत्तमां ॥ तुझे सत्तेने भूतग्रामा ॥ चेष्टे सर्व जड वर्गा ॥ ३९ ॥
जडिं कर्तृत्व जें दिसे ॥ ते तुझे सत्तेने सर्व भासे ॥ तुझ्या प्र
काशें दृश्य दिसे ॥ प्रकाशमान सर्वदां ॥ ४० ॥ तुझ्या प्री
तिनें स्फुरण घन ॥ सर्वदां दिसे जनवन ॥ ह्मणोन तूं ते आ
धीश पूर्ण ॥ बोलताति महांकवि ॥ ४१ ॥ निराकृतिः ।

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai... joint project of the

(7A)

पादा॰ ॥ ऐंसा असोन अकर्त्ता ॥ निरवयव अभोक्ता ॥ तुझ्या भक्तांचे भक्त तत्वता ॥ विचारयुक्त असती जे ॥ ४२ ॥ प्रतीयसे ॥ त्यांतें आत्मरूपें करून ॥ प्रगट होसि ज्ञानघन ॥ ऐश्या तुतें मी जाणोन ॥ शरण आलों श्रीरामा ॥ ४३ ॥ अवतरणिका ॥ मी बुडत सें भवसागरिं ॥ येथोनि मातें तारिं ॥ शिक्षा बरविकरोनि करिं ॥ बंधन दूर पै मासे ॥ ४४ ॥

अहं प्रपन्नोस्मि पदांबुजं प्रभो भवापवर्गं तव योगिभावितं

यथांजसाज्ञानमपारवारिधिंसुखंतरिष्यामितथानुशाधिमां ५

हे प्रभो। नव। भंवापवर्ग। योगिभावितं। हे प्रभो स्वामि सम
र्था॥ तुझे चरणांचें ध्यान करितां॥ संसारापासाव मुक्त ता॥
योगी शीघ्र पावले॥ ४५॥ स्मरणेंन तुझ्या चरणांप्रति॥ प्रपन्नो
स्मि। अज्ञान। अपारवारिधिं॥ शरण मी लक्ष्मण अनन्य
भक्ति॥ तरि अज्ञानरूप संसार त्याप्रति॥ सुखं तरिष्या
मि॥ अनायासें तरेन मी ४५ क्रुशावांचोन साधकाशि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8A)

६

तर ~~पो~~था य घडे अनायासिं॥ तार्थं। मां। अनुत्राधि। त्यात्र
कारें स्फुरैक रात्रि॥ तैसें मां तें बोधिंजे॥४६॥ अयंभावः॥ शे
षावतार तो लक्ष्मण॥ सर्व जगाच्या कल्याणा कारण॥ पुस
तसे चेवो न नेणपण॥ त्या तें श्रीराम बोधिति॥४७॥ श्रीमहा
देव उवाच॥

श्रवणकेलेंतें । यानंतर । लक्ष्मणाच्या । वाक्यातें । संपूर्ण । हें । सर्वसमर्थ । भागलेजालेतें । शरणांगतांचें । दुःखहरणार । प्रसन्न । भक्तानुग्रहकरी । प्रसन्नचित्तोरामा

श्रुत्वाथ सौमित्रिवचोखिलं तु दाशार्ह प्रपन्नार्तिहरः प्रसन्नधीः
त्रिविक्रमणे तिहें पार्वति॥ अर्थ। सौमित्रिवचः। अखिलं। श्रुत्वा॥

(१)

रा०गी० येअनंतरें रघुपति ॥ संपूर्ण लक्ष्मणाचि वचनोक्ति ॥ ऐकोनियाचेत
६ लि ॥ ४८ ॥

आत्मतत्वज्ञान तेंजें श्रुतींतें अज्ञानतमपुढें अंधकार तेजोक्ष नाशक नाशकरि [illegible] कोधु प्रसंगे राज्यांचा अलंकारु कोरसी श्रीराम तेंजे

॥ विज्ञानं मज्ञानतमोपहं तयेश्रुतिप्रपन्नं क्षितिपालभूषणः ॥ ६ ॥
तदोंप्रपन्नार्तिहरः ॥ त्याच समईं रघुपति ॥ भक्तांचि पीडा ह
रेयारिति ॥ अनुग्रह करावा ऐसें चित्ति ॥ धरिता जाला महा
राज ॥ ४९ ॥ क्षितिपालभूषणः ॥ सर्वराज्यांचा अलंकार ॥ नि
तिरूप सर्वा तें वर्तविणार ॥ दयावंत त्रतापसागर ॥ दीनोंध्दा

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(9A)

रणपरमात्मा ॥ ५० ॥ ज्याचि कीर्ति परम गहन ॥ ज्याच्या रा
ज्यिं दुःख नाहिं जाण ॥ सर्व प्रजा सुखसंपन्न ॥ धर्मरूप वर्त
ति ॥ ५१ ॥ पर्ज्यन्य पडे यथाकाळिं ॥ वनस्पति सदां सुफळि ॥
ज्याच्या प्रतापें कळि कि ॥ नाहिंच कोठें राहिला ॥ ५२ ॥ विधवा ना
रि विधुर पुरुष ॥ मृत्यू न ये अल्पवयास ॥ ऐसा धर्मठसा
ज्याचा विशेष ॥ त्रिभुवनीं सर्व जाणति ॥ ५३ ॥ स्वयें आपण
ज्ञानघन ॥ विद्वानू आणि धर्मसंपन्न प्रतापार्क राजीवन
यन ॥ दर्शनें सर्वां सुखकारि ॥ ५४ ॥ कीर्तिने सर्व पापें जाति
दर्शनें होय सुखसंपति ॥ बोधें होय मोक्षप्राप्ति ॥ ऐशि की

निजयाचि॥५५॥ऐसा महां राजआनंदघन॥अज्ञानतमोप
शांतये॥श्रुतिप्रपन्नं॥विज्ञानं॥अज्ञाननिवृत्तिलागोन॥वे
द प्रतिपाद्यजें ज्ञान॥तेंतत्वज्ञानसांगताजाला॥५६॥अव
तरण॥प्रथमवर्णाश्रमकर्मेंकरुन॥शुध्दकरोनिअतःकर्ण
॥मगसाधनप्रकारसोडुंन॥श्रीगुरुतें शरणजावें॥५७॥
श्रीरामोवाच॥

अथो स्ववर्णाश्रमवर्णिताः क्रियाः कृत्वा समासादितशुध्धमानसः
१ २ ३ ४ ५

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com